

BANK-ÉS HITELVISZONYOK

Kodifikációs tanulmányok az új Ptk. születése kapcsán

A Polgári Jogot Oktatók Országos Találkozásán,
2008. június 6-án
elhangzott előadások alapján készült tanulmányok gyűjteménye

Kiadó:
Novotni Alapítvány
a Magánjog Fejlesztéséért

Miskolc
2009.

lektor:

Prof. Dr. Bíró György
Intézetigazgató, tszv. egyetemi
tanár
Miskolci Egyetem ÁJK.
Polgári Jogi Tanszék

szerkesztő:
Dr. Barta Judit

kézirat lezárva: 2009. május

© Novotni Alapítvány, 2009.

ISBN 978-963-9360-62-4

A kiadásért felelős: Dr. Bíró György

A kiadásban közreműködött:

LÍCIUM-Art

Könyvkiadó- és Kereskedelmi Kft.

Felelős vezető: Ujvári Béla

Felelős szerkesztő: Szabó Tünde

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
Barta Judit	
A BANK- ÉS HITELVISZONYOK ÚJRASZABÁLYOZÁSA A KODIFIKÁCIÓS ELJÁRÁSBAN.....	7
Lenkovics Barnabás	
BANKÜGYLETEK AZ OMBUDSMANI GYAKORLATBAN	23
Bíró György	
A BANKKÖLCSÖNSZERZŐDÉS LEJÁRAT ELŐTTI RENDES FELMONDÁSA	51
Miskolczi Bodnár Péter	
MEGTÉVESZTŐ BANKI REKLÁMOK A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL GYAKORLATÁBAN	61
Csehi Zoltán	
AZ ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEK SZABÁLYAI AZ EURÓPAI JOG SZORÍTÁSÁBAN	82
Nochta Tibor	
KÁRFELELŐSSÉGI KÉRDÉSEK A BANKÜGYLETEK KÖRÉBEN.....	102
Nagy Zoltán	
A FAKTORING SZERZŐDÉSEK AKTUÁLIS PROBLÉMÁI	111
Harsányi Gyöngyi	
A JELZÁLOGHITELEZÉS EGYES KÉRDÉSEI	122
Ujváriné Antal Edit	
A FOGYASZTÓ ELÁLLÁSI JOGA A FOGYASZTÁSI KÖLCSÖNNEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN ÉS HATÁSA A KAPCSOLT SZERZŐDÉSEKRE AZ ÚJ IRÁNYELV TÜRKÉBEN.....	131
Kovács István	
ELEKTRONIKUS CÉGALAPÍTÁS ÉS BANKSZÁMLANYITÁS... 151	
KONFERENCIA-KÉPEK 2008.	158

A BANK- ÉS HITELVISZONYOK ÚJRASZABÁLYOZÁSA A KODIFIKÁCIÓS ELJÁRÁSBAN

1. Bevezető

Jelen tanulmány megkísérli - az összehasonlítás eszközével élve - összevetni a Ptk. jelenlegi Bank- és hitelviszonyok c. fejezetét, továbbá az új Polgári Törvénykönyv törvényjavaslatának (a továbbiakban: Törvényjavaslat) Pénz- és hiteljogviszonyok címét, szabályozástechnikai és tartalmi szempontból, különös tekintettel azon ügyletekre, melyek eddig is szabályozva voltak, egyáltalán nem tér ki viszont a lízing és factoring ügyletek ismertetésére, ezek a kötetben közreadott további tanulmányok tárgyát képezik, illetve ugyanezen okból részleteiben nem foglalkozik a fogyasztói hitelszerződéssel.

A kodifikációs eljárás során egyértelművé vált, hogy a jogalkotó a Ptk. ezen fejezetében már szabályozott ügyletek vonatkozásában nem kíván alapvető változtatásokat eszközölni, nem gondolkodtak nagyvonalú módosításokban. A tervezet célja nem a koncepcionális, vagy bármely belső rendszertani változtatás, hanem inkább az elavult szabályok kiiktatása és a meglévők szükség szerű korrekciója volt.

A Ptk. történetének 5 évtizede alatt a bank-és hitelviszonyok fejezet mindössze egyszer módosult jelentősen, a 77'-es szabályozással, 1978. március 01.-i hatállyal, ekkor „megduplázódott” az itt tárgyalt jogügyletek köre, az eredendően meglévő kölcsönszerződés, takarékbetét-szerződés és számlaszerződés kiegészült a hitelszerződés, a betétszerződés, és a folyószámlaszerződés szabályanyagával. A továbbiakban a szabályozás „nem engedett” a változásoknak, annak ellenére, hogy a gazdasági élet részét képező bankszektor ment át az egyik leglátványosabb átalakuláson, a rendszerváltást követően a bankrendszer kétszintűvé vált, megjelentek a kereskedelmi bankok, és fokozatosan újabb és újabb banki szolgáltatásokat „dobtak” piacra. Az ebből az alapról táplálkozó szabályozási igényeket így jobbra a közjog fogadta magába.

A tervezet eredendően a fogyasztói kölcsönszerződést kívánta csak nívóként szabályozni, emellett még egy módosítás szerepelt, a betét és takarékbetét-szerződés összevonása, az Országgyűlés kezébe helyezett Törvénytervezet ezt meghaladó változtatásokat is tartalmaz.

* Egyetemi docens, ME ÁJK. Kereskedelmi Jogi Tanszék

2. Strukturális összevetés

A Törvényjavaslatban 6. címként megjelenő Pénz- és hiteljogviszonyok a Kódex Negyedik, Kötelmi Jog c. viselő Könyvében szerepel, és összesen 8 fejezetre oszlik, beékelődve az 5. címet viselő Letéti szerződések és a 9. címet viselő Biztosítéki szerződések közé.

A Polgári Törvénykönyv koncepciója szerint a szerződéstípusok sorrendjének meghatározásánál, azok gazdasági jelentőségéből indultak ki, és a fő rendező elv mellett vették figyelembe a dare, facere, praestare szolgáltatások szerinti diszciplináris csoportosítást.

Jelenleg a Ptk. XIV. fejezete fogja össze „A bank- és hitelviszonyokat”, ezen belül is olykor összevontan szabályozva az alábbi szerződéstípusokat:

1. A hitel- és a kölcsönszerződés
2. A bankszámla- és a betétszerződés
3. A folyószámla-szerződés
4. A takarékbetét-szerződés

A Törvényjavaslat ezzel szemben az egyes szerződéseket elkülönítve, fejezetként kezelve taglalja, az alábbi sorrendben:

- I. fejezet A hitelszerződés
- II. fejezet A kölcsönszerződés
- III. fejezet A fogyasztói kölcsönszerződés
- IV. fejezet A betétszerződés
- V. fejezet A takarékbetét-szerződés
- VI. fejezet A bankszámlaszerződés
- VII. fejezet A lízingszerződés
- VIII. fejezet A faktoring szerződés

A felsorolás alapján két jelentős különbség ötlük szembe:

- az egyik, hogy felcserélődött egyes, szabályozott szerződések sorrendje, a betétszerződések megelőzik a bankszámlaszerződéseket,
- a másik, hogy megváltozott a szabályozásba bevont szerződések köre; a folyószámla-szerződés kikerült a törvényszövegből, helyette viszont három új szerződés gazdagítja a joganyagot. A fogyasztói kölcsönszerződés már rendelkezik jogszabályi előzményekkel, a másik kettő (lízingszerződés és faktoring szerződés) pedig atipikus szerződésből vált szabályozott joganyaggá, beillesztésük jelentős változás a tervezethez képest.

A Törvénytervezet általános indoklása kiemeli, hogy a fejezetcímet indokolt megváltoztatni, hiszen az ügyletek csoportosítása során az alanyi megközelítés háttérbe szorult, a döntő rendezési elv az ügylet tárgya, így a címből is szükséges elhagyni az egyik alanyra utaló „bankviszonyok” kifejezést.

Fejezetcímként e helyett a „pénz- és hiteljogviszonyok” megfogalmazás javasolt.

Meg kell jegyezni, hogy a vázolt nyolc szerződésből, három esetben, továbbra is csak bank (hitelintézet) lehet az egyik ügyletkötő fél, ugyanakkor a megváltozott fejezetcím markánsan mutatja, hogy a szabályozott jogügyletek többsége már bankrendszeren kívül állók között is létrejöhet.

3 A hitelszerződés

A Ptk. 522.§ (1) bekezdése értelmében a „Bankhitelszerződéssel a hitelintézet arra vállal kötelezettséget, hogy jutalék ellenében meghatározott hitelkeretet tart a másik szerződő fél rendelkezésére, és a keret terhére - a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén - kölcsönszerződést köt, vagy egyéb hitelműveletet végez.”

A Törvényjavaslat meghatározása szerint 5:326. § „A hitelszerződés alapján a hitelező díj ellenében arra vállal kötelezettséget, hogy a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén a másik szerződő féllel kölcsönszerződést köt.”

A hitelszerződés fogalma több szempontból is változott.

A hatályos szabályozás alapján kizárólag hitelintézet jogosult a szerződés megkötésére, a Törvényjavaslat már általában hitelezőről szól, azaz bárki állhat a hitelezői oldalon, ennek ellenére megmaradt a szerződés kifejezetten visszterhes jellege, míg a kölcsön szívességi kölcsön is lehet. Álláspontunk szerint ebben van némi ellentmondás. Az alanyokhoz visszatérve, örömmel látjuk, hogy a tervezetben szereplő „hitelt igénybevevő” kifejezés a végső változatban nem szerepel, maradt a Ptk. által használt, és jól bevált „másik szerződő fél” elnevezés.

Módosult az ellenszolgáltatás megnevezése, nem jutalék, hanem díj felszámítására kerülhet sor, valószínűleg arra való tekintettel, hogy immáron bárki lehet hitelező, és nem valószínű, hogy a hitelintézeteken kívüli jogalanyok jutalékot számíttatnak fel, egyébként a hitelintézetek is inkább díjnak nevezik szerződéseikben az őket illető ellenszolgáltatást.

Érthető okokból - a hitelezői oldal kiterjeszkedése okán - a fogalmon kívül rekedt a hitelkeret rendelkezésre tartása, illetve az egyéb hitelművelet végzése, kizárólag a későbbi időpontban történő kölcsönszerződés megkötése szerepel a hitelező kötelezettségeként.¹

¹ A Hpt. a Ptk.-val összhangban továbbra is tartalmazza e kitételeket a hitelintézetek által kötendő hitelszerződések vonatkozásában: „Hitelnyújtás: a hitelező és az adós között írásban létesített hitelszerződés alapján meghatározott hitelkeret rendelkezésre tartása az adós részére, jutalék ellenében és a hitelintézet kötelezettségvállalása meghatározott szerződési feltételek megléte esetén a kölcsönszerződés megkötésére, vagy egyéb hitelművelet végzésére.”

A hitelező a hitelezéssel még nem ad át pénzeszközt, csak azt vállalja, hogy a kölcsön-folyósításra rendelkezésre áll, kötelezettsége tehát *praestare* jellegű.

A hitelszerződés különlegessége még, hogy a kölcsönszerződés rendhagyó előszerződésekként is felfoghatjuk, hiszen ennek alapján az önként vállalt szerződéskötési kötelezettség csak a hitelezőt terheli, a hitelt igénylő nem köteles a kölcsönszerződést megkötni.² Ez utóbbi, a Törvénytervezetben külön hangsúlyt kapott oly módon, hogy e félnek bármikor gyakorolható, feltétel nélküli felmondási jogot biztosít.

A hitelszerződés tartós jogviszony, melynek során utóbb bekövetkezhetnek a felek bármelyikének körülményeiben lényeges változások, a kölcsönszerződés megkötésére „a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén” kerülhet sor. Továbbra is érvényesül tehát az ún. *clausula rebus sic stantibus* jogintézménye.

„*A clausula rebus sic stantibus kivételképpen alkalmazható, korrekciós elv, mely a szerződésekbe vetett bizalom, a szerződés szentségének elve érvényesülését csak meghatározott, szűk körű feltételsor fennállta esetén ronthatja le. Csak az hivatkozhat rá, akit súlyos hátrány érint és anélkül, hogy a változásra számíthatott volna. Eredményeként az adott szerződés vagy tartalmában módosul, vagy megszűnik.*”³

A hitelező a kölcsönszerződést csak abban az esetben köteles megkötni, ha a hitelszerződésben meghatározott feltételek még akkor is változatlanul fennállnak, amikor a másik fél a kölcsönt igénybe akarja venni.

A Törvénytervezet a megszűnést a jogintézményhez oly módon kapcsolja, hogy a hitelező számára azonnali hatályú felmondási jogot biztosít, ha a szerződés megkötése után a másik fél körülményeiben - a saját körülményeiben bekövetkezett lényeges változásra a Törvénytervezet nincs tekintettel - olyan lényeges változás következett be, amely miatt a szerződés teljesítése már nem várható el, vagy a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondásának lenne helye.

A hitelszerződés felmondása a szerződő felek külön megállapodása nélkül a már megkötött kölcsönszerződéseket nem szünteti meg.

Az írásbeli alak előírása mellőzésre került, nem érvényességi kelléke továbbiakban e szerződéstípusnak. Ez a hitelintézetek által kötött ügyletek formai előírását nem érinti, hiszen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (1) bekezdése előírja, *a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés kötelező írásba foglalását, az alábbiak szerint:*

„210. § (1) A pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi

szolgáltatásra⁴ irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.”

A hitelintézetek kötelesek továbbá általános szerződési feltételeiket ún. üzletszabályzatba foglalni. Ugyanakkor a hitelintézeteken kívüli alanyi kör által nyújtott hitelszolgáltatásra irányuló szerződést a jövőben a Törvénytervezet folytán nem kell írásba foglalni, ami több veszélyt is rejthet magában:

- A jelenlegi körbetartozások világában, illetve a megnövekedett számú felszámolási eljárásban, ahol egyre gyakoribbak a hitelezők kijátszását célzó manőverek, könnyen e játék eszközüvé válhat, mint „jogszerű fedezetelvonó szerződés” a bárki által köthető - a hitelező (adós gazdálkodó szervezet) oldalán egyoldalú szerződéskötési kötelezettséggel járó - hitelszerződés, amelynek tartalma, szükség szerint, az összejárású felek által még inkább tetszőlegesen alakítható, írásba foglalás hiányában.

- A hitelszerződés tartós jogviszony, amely során a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén áll csak fenn a kölcsönszerződés megkötésének kötelezettsége. Írásba foglalás hiányában, nehéz lesz majd utóbb bizonyítani, hogy melyek is voltak ezek a szerződésben kikötött feltételek, megkönnyítve, vagy épp elnehezítve a szerződéstől szabadulni kívánó fél helyzetét.

4. A kölcsönszerződés

A Ptk. 523. § (1) bekezdésének meghatározása szerint „*a kölcsönszerződés alapján a hitelintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.*”

A (2) bekezdés alapján, „*ha a hitelező hitelintézet – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az adós kamat fizetésére köteles. (bankkölcsön)*”

A Törvénytervezet megfogalmazásában 5:327. §. „*a kölcsönszerződés alapján a hitelező köteles az adósnak meghatározott pénzüsszeget fizetni, az adós pedig köteles a szerződés szerinti későbbi időpontban ugyanakkora pénzüsszeget és a kamatot a hitelezőnek megfizetni.*”

⁴ A Hpt. 3. § (1) bekezdése értelmében *pénzügyi szolgáltatás* a következő tevékenységek üzletszerű végzése:

a) betét gyűjtése és más visszafizetendő pénzeszköz - saját tőkét meghaladó mértékű - nyilvánosságtól történő elfogadása;

b) hitel és pénzkölcsön nyújtása, stb.

² Meg kell jegyezni, hogy a Törvénytervezethez fűzött indoklás szerint a hitelszerződés lényegében a készenlében tartás kötelezettségére korlátozódik és önmagában a hitelszerződés egyik felet sem kötelezi a kölcsönszerződés megkötésére.

³ Bíró György: Kötelmi Jog (közös szabályok, szerződésstan) Novotni Kiadó Miskolc, 2004., 258-259. oldalak

A két fogalom egybevetése során szembeötlő a hitelező, mint a szerződés egyik alanyának összefoglaló (hitelintézeteket is magában foglaló) kategóriaként való használata, és az, hogy a kamat fizetése, a felvett kölcsönösszegének megfizetésén túl, a szerződést kötő alanyokra tekintet nélkül, általános érvénnyel főkötelezettséggé vált, ez alól csak a szívességi kölcsön a kivétel.

Megmaradt a kölcsönszerződés konszenzuális jellege, annak ellenére, hogy többen javasolták a reálszerződéskénti szabályozást.⁵ Megjegyezzük, hogy a Ptk. megalkotása során is felmerült teoretikus kérdésként a reál, vagy konszenzuál szerződéskénti szabályozás, ami abból fakadt, hogy a Ptk. megalkotását megelőzően a kölcsönszerződés reálszerződés volt. A Ptk. miniszteri Indokolása leszögezte, hogy a szerződések létrejöttében egységesen elvetik a reálszerződések konstrukcióját és a konszenzuális elvet követik, így a kölcsönszerződés sem a kölcsön összegének átadásával, hanem már az erre irányuló megállapodással létrejön.

Változott a hitelező főkötelezettségének meghatározása, nem a pénzüsszeg rendelkezésre bocsátása a kötelezettsége, hanem annak adós részére történő fizetése, az adós kötelezettsége pedig nem a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése, hanem a szerződés szerinti későbbi időpontban ugyanakkora pénzüsszegnek a megfizetése. A „rendelkezésre bocsátás” megfogalmazásra annak idején azért volt szükség, mert a bankkölcsön összegének átadása gyakran egy bankszámlanyitással történt és nem tényleges, fizikai átadással.

A jelenleg hatályos törvényi definícióhoz képest a Törvénytervezet szigorúbb. A „szerződés szerinti későbbi időpont” korlátozás egyrészt abban, hogy a Törvénytervezet szerint kölcsönszerződés - a szívességi kölcsönt kivéve - csak határozott időre köthető, a teljesítési időpont meghatározása kötelező, másrészt ebbe az oly gyakori részletfizetés is nehezebben illeszthető.

A Ptk. „szerződés szerinti visszafizetés” kifejezése oly rugalmas, hogy mind a határozatlan idejű kölcsön, mind a részletfizetés belefér.

Az írásbeliség továbbra sem formai kellék, kivéve a hitelintézetek által kötött kölcsönszerződéseket, de ez utóbbiak esetében a Hpt. alapján.

A hitelező legfőbb kötelezettsége, a szerződésben meghatározott összeg adósnak történő megfizetése. Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződés is tartós jogviszony, a Törvénytervezet fenntartja a *clausula rebus sic stantibus* intézményét. A kölcsönösszeg átadását a hitelező megtagadhatja, ha bizonyítja, hogy a szerződés megkötése után az adós körülményeiben olyan lényeges változás állott be, amely miatt a szerződés teljesítése többé el nem várható, vagy a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására jogosult.

A Törvénytervezet - a szívességi kölcsön kivételével - szakít a Ptk. azon megoldásával, miszerint a hitelező akkor is megtagadhatja a kölcsönösszeg átadását, ha a szerződés megkötése után *saját körülményeiben* áll be olyan lényeges változás, amely miatt a szerződés teljesítése többé nem várható el. Elgondolandó, hogy ez bizonyos helyzetekben milyen eredményekkel fog jární, pl.: egy fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy egy rendkívüli családi tragédia, fizetési moratórium, stb.

Az adós a kölcsönösszeg igénybevételére nem köteles, meg kell azonban térítenie a hitelezőnek a szerződés megkötéséből eredő kárát (*negatív interesse*). A Ptk. erre az esetre csak a hitelintézetet „kárpótolja” jutalékfizetésre kötelezve az adóst a pénzüsszeg rendelkezésre tartása ellenében.

Több változtatással fennmaradt a hitelezőt megillető azonnali hatályú felmondás joga, mely továbbra is taxatív okokhoz kötött kötelemszünetető alakító jog:

- A felsorakoztatott okok összevonásra kerültek, megszűnt a hitelintézeteket megillető külön okokból gyakorolható felmondási jog.

- Elhagyásra került az a túlzottan általános indok, hogy a szerződés felmondható, ha az adós más súlyos szerződésszegést követ el, illetve az a nehezen értelmezhető ok, hogy az adós hitelképtelenné válik.

- Új felmondási lehetőségként szabályozásra került az az ok, ha az adós fizetési késedelembe esik, és mulasztását felszólításra sem pótolja.

- Több felmondási ok pedig pontosításra került, (pl.: b) az adós a hitelezőt megtévesztette, amennyiben ez a szerződés megkötését és annak tartalmát befolyásolta, c) az adós fizetőképességére vonatkozó, valamint a kölcsön fedezetével, biztosítékával vagy céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot - figyelmeztetés ellenére - akadályozza, stb.).

A törvénytervezet differenciáltan kezeli az ún. szívességi kölcsönszerződés hitelezőjét, attól függően, hogy pénzügyi intézmény, vagy más jogalany bújít e szerepbe, pl.: a pénzügyi intézmény számára nem engedi a határozatlan idejű kölcsön bármikor történő visszakövetelését, és ugyanezen esetben az adósnak a bármikor visszafizetést⁶, illetve nem engedi a saját körülményeiben bekövetkezett lényeges változás miatti kölcsönösszeg átadásának megtagadását, és a már kifizetett kölcsönösszeg visszakövetelését.

A Törvénytervezet szívességi kölcsönszerződést szabályozó (2) bekezdéséből „Az (1) bekezdés szerinti esetben a kölcsönszerződés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

⁵ Megjegyezzük, hogy e két esetben a törvényi tiltás felesleges, mert a Hpt. megfogalmazás szerint bár a pénzkölcsönnyújtás lehet ingyenes, de mindig csak határozott idejű:

„10.2. Pénzkölcsönnyújtás

a) a hitelező és az adós között létesített hitel-, illetőleg kölcsönszerződés alapján a pénzüsszeg rendelkezésre bocsátása, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban - kamat ellenében vagy anélkül - köteles visszafizetni;”

⁵ Szentiványi Iván: Bankügyletek jogi szabályozása a Ptk.-tervezetben In.: Gazdaság és Jog 2007. június-július, 23. oldal

c) ha a kölcsön határozatlan időre szól, az adós a kölcsönt bármikor visszafizetheti” grammatikailag az a következtetés vonható le, hogy a kölcsön jellegétől függetlenül, ha az határozott időre szól, a kölcsön összegének határozott idő előtti visszafizetése nem lehetséges, legalábbis a törvény alapján. A Ptk. ilyen korlátozást, még indirekt módon sem tartalmaz.

A Törvénytervezet utolsó két bekezdése a kölcsönszerződés szabályainak alkalmazási eseteit tárgyalja, kiterjesztve azt arra, ha a hitelező nem pénzt fizet, hanem más helyettesíthető dolgot ad az adós tulajdonába, illetve amikor az egyik fél által nyújtott szolgáltatás megelőzi a másik fél által nyújtandó pénzszolgáltatást, ideértve a jövőbeli vagy feltételesen keletkező követelés engedményezését is.

A Ptk. jelenlegi szövegéhez képest jelentős „átfogalmazásról” beszélhetünk, „elsősorban abból a szempontból, hogy ez a norma valóban keretet teremthet ahhoz, hogy ne csak a hagyományos (búza, liszt, stb.) helyettesíthető dolgok kölcsönzésére biztosítson reális lehetőséget. Így többek között olyanokra is - miként ezt az indoklás is kiemeli - mint a pénzügyvilágban mind gyakoribbá váló értékpapír-kölcsönzés, árutőzsdei termékek kölcsöne, stb.”⁷

5. A fogyasztói kölcsönszerződés

A Törvénytervezet a fogyasztói kölcsönszerződés fogalmával adós marad, csak utal arra, hogy a külön jogszabályban meghatározott fogyasztói kölcsönszerződésre a kölcsönszerződés szabályait kell alkalmazni az e fejezetbe foglalt eltérésekkel, ideértve a részletfizetés és a halasztott fizetés esetét is.

Jelenleg két jogszabály is tartalmaz a *fogyasztási* kölcsönre vonatkozó fogalmat, az egyik a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fvt.), a másik a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.). Mindkét törvény a *fogyasztási* és nem a *fogyasztói* kölcsön elnevezést használja, a törvénytervezet visszatér a fogyasztó kifejezéshez, amelynek valószínű oka, hogy a szabályozás alapjául szolgáló 87/102/EGK irányelv⁸ is fogyasztói hitelről beszél.

A két törvényi fogalom egymástól elkülönül, ami alapvetően a hitelt nyújtók más-más voltára, és a kölcsön felhasználásában mutató eltérésekre vezethető vissza. Véltetően ez az oka annak, hogy a Törvénytervezet nem kísérelte meg a fogyasztási kölcsön fogalmát egységesíteni, definíció helyett csak utal a külön jogszabályban meghatározott fogyasztói kölcsönszerződésre, igaz, ez egyszerre kettőt is jelent.

Az Fvt. 2. § o) pontja a fogyasztási kölcsön fogalmát az alábbiak szerint

⁷ Szentiványi Iván: id. mű 24. oldal

⁸ Hatályon kívül helyezte a fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2008/48/EK irányelv (2008. 04. 23.)

határozza meg: *”fogyasztási kölcsön a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény hatálya alá nem tartozó minden olyan kölcsön, részletfizetés vagy halasztott fizetés, amelyet vállalkozás fogyasztó⁹ részére nyújt az általa forgalmazott termék vagy ingatlan megvételéhez, illetve az általa nyújtott szolgáltatás igénybevételéhez.”*

A p) pont értelmében *fogyasztási kölcsönszerződés* a fogyasztási kölcsön igénybevételére irányuló szerződés.

A Hpt. 2. számú melléklete III. pontjának 5. alpontja a *fogyasztási kölcsönt* az alábbiak szerint határozza meg: *”A mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához vagy szolgáltatás igénybevételéhez, továbbá a felhasználási célhoz nem kötött fogyasztónak¹⁰ nyújtott kölcsön.”*

A Törvénytervezet e fejezetében szakít az adós elnevezéssel, ehelyett a fogyasztó kifejezést használja.

A Törvénytervezet előírása szerint a fogyasztói kölcsönszerződés csak írásban érvényes, egy példányát a fogyasztónak át kell adni. Ugyanezt tartalmazza a Hpt. és az Fvt. is, mindkét törvény a szerződés érvényességéhez írásbeli alakot, és a szerződés egy példányának a fogyasztó részére történő átadását kívánja meg.

Hasonlóan az érvényességi kellékekhez, a lejárat előtti törlesztés szabályozása terén is az ismétlés szerényebb előadásmódjára szorítkozik a törvénytervezet.

Az Fvt. 7.§ (8) bekezdés alapján, fogyasztási kölcsönszerződés esetében a fogyasztó minden esetben élhet a lejárat előtti teljesítés jogával. Ebben az esetben a vállalkozás köteles a *hiteldíjat* arányosan csökkenteni.

A Hpt. 214. § (1) bekezdése is módot ad az előteljesítésre, az ügyfél - a szerződés megszüntetése érdekében - minden esetben élhet a határidő (lejárat) előtti teljesítés (törlesztés) jogával. Ha a fogyasztó él az előteljesítés jogával, a hitelező köteles a *hiteldíjat* arányosan csökkenteni.

A hiteldíj fogalmát a Hpt. 212.§ (2) bekezdése szabályozza - ide utal egyébként az Fvt. is -, eszerint a *teljes hiteldíj* a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a *kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb - a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő - költséget.*

A Törvénytervezet az előteljesítés szabályozásakor viszont - a fentiekől eltérően - a kölcsön felhasználásával összefüggésben fizetendő költségek arányos csökkentéséről szól.

⁹ A Fvtv. 2.§ a) pontja alapján *fogyasztó* az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységi körén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy, aki árut vesz, rendel, kap, használ, igénybe vesz, vagy az áruval kapcsolatos kereskedelmi kommunikáció, ajánlat címzettje.

¹⁰ A Hpt. 2. számú melléklete III. 4. pontja szerint *fogyasztó* az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy.

A hiteldíj fogalmának ismertetése alapján látható, hogy az a költségeket meghaladó elemeket is tartalmaz, a fogyasztó számára így a Hpt. és az Ftv. előírása némileg kedvezőbb.

A fogyasztói kölcsön jelen formában megvalósuló szabályozása nem tükrözi azt a jogalkotói szándékot, miszerint a fogyasztási kölcsönt a két idézett törvényi szabályozásnál tágabb értelemben kell használni, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a fogyasztóknak ajánlott és igénybe is vett hiteleszközök száma megnövekedett, új lehetőségekkel bővült.¹¹ Ebben az összefüggésben a törvénytervezet szövege elsőrendű és hiányt pótló lenne, szemben a jelenlegi ismétlésre szorítkozó, sőt a másik kettőt alulmúló szabályozással.

6. Betétszerződés

A Ptk. 530. §-a szerint „a betétszerződés alapján a hitelintézet köteles a szerződő fél által lekötött pénzeszközök után kamatot fizetni és a betét összegét a szerződés szerint visszafizetni.”

A Törvénytervezet szerinti fogalom két bekezdésre szabdalt, 5:337§:

„(1) Betétszerződés alapján a hitelintézet köteles a betétes által átadott pénzt a szerződés szerinti időpontban visszafizetni. A betétszerződés csak írásban érvényes.

(2) A hitelintézet a szerződés szerinti időpontban a szerződésben meghatározott mértékű kamatot köteles fizetni a betétes részére.”

A betétszerződés a kölcsönszerződésből, mint alapformából nőtte ki magát, az ún. passzív banki kölcsönök csoportjába tartozik. E szerződés keretében ugyanis a betétes ad kölcsönt a hitelintézetnek, míg a bankkölcsönszerződés esetében ez fordítva történik.

A jogügylet betétgyűjtésre jogosult alanya kizárólag hitelintézet lehet, emiatt a Törvénytervezet is visszatér ezen elnevezéshez.

A Hpt. hatályos rendelkezései szerint „betét gyűjtésére, valamint saját tőkéjét meghaladó mértékben (bank vagy állam által a visszafizetésre vállalt kezesség vagy bankgarancia nélkül) más visszafizetendő pénzeszköz nyilvánosságtól való elfogadására és készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátására és az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtására csak hitelintézet jogosult.”

A betétszerződés Ptk.-beli szabályozásának elsődleges célja az volt, hogy a bankszámlanyitásra kötelezettek bankszámlán tartott pénzeszközeik után kamathoz jussanak, miután a hitelintézetek az így, kötelezően bankszámlán tartott pénzeszközöket, korlátozás nélkül felhasználhatják. A kamatfizetés feltétele viszont a Ptk. szerint az, hogy bankszámlán kezelt pénzeszközöket,

¹¹ Lásd erről bővebben Kenderes Andrea: A 2008-as fogyasztói irányelv a hitelmegállapodásokról – ante portas In.: Jogtudományi Közlöny 2008. november, 11. szám

vagy azok egy részét meghatározott időre lekössék. A betétszerződésnek a bankszámlaszerződéshez való illetően, szoros kötődését érzékeltette annak törvénykönyvön belüli elhelyezkedése: a Ptk. „A bankszámla és betétszerződés” cím alatt szabályozza azt a számlaviszony mellett, mindössze egyetlen paragrafusban.

Napjainkra „a betétszerződés-szerű lekötés már elszakadt a bankszámlaszerződéstől, a gyakorlatban attól független jogintézmény lett. Ily módon gyakorlati akadálya annak sem lehet, hogy a bankszámlaszerződés számlatulajdonosa más banknál kössön önállóan csak betétszerződést.” A számlaszerződés és a betétszerződés között a valóságban már „csak formai összetartozás létezik, az is banktechnikai jellegű, nem más, minthogy mindkét esetben a bank a pénzt számla formájában tartja nyilván.”¹²

A Törvénytervezet fordít a szabályozási sorrenden, először rendezi a betétszerződést és takarékbetét-szerződést, majd ezt követően kerül sor a bankszámlaszerződés szabályozására. Véltetően a betétszerződés fordított kölcsön jellegét hangsúlyozza ezzel.

A Ptk. egyéb rendelkezéseiből levezethetően a betétszerződés másik alanya az ún. pénzforgalmi bankszámlaszerződés kötésére kötelezettek valamelyike, ugyanis amennyiben magánszemély helyez el pénzeszközt bankszámlaszerződés keretében, erre nem a betétszerződés, hanem a takarékbetét-szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ez utóbbi kitéltelt átvette a Törvénytervezet is.

A Törvénytervezet nem lekötött pénzeszközökről, hanem átadott pénzről szól a definícióban, így próbálva meg összhangot teremteni a (4) bekezdéssel, amely szerint „a bankszámla-tulajdonos bankszámlán nyilvántartott követelésére a betétszerződésre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.” A Törvénytervezet ugyanis átvette a Hpt. 3.§ (1) bekezdésének 2. pontja rendelkezését, miszerint a „betét a Ptk. szerinti betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján fennálló tartozás, ideértve a bankszámlaszerződés alapján fennálló pozitív számlaegyenleget is.”

Bár a definíció igyekszik összhangban lenni a (4) bekezdésben foglaltakkal, a (4) bekezdés oldaláról nézve ugyanez visszafelé nem látszik megoldottnak. A pozitív számlaegyenleg a Hpt. alapján ugyan betétként viselkedik, mert köteles azt a hitelintézet visszafizetni, és csak így terjeszhető ki rá az OBA által biztosított garancia, azonban esetében korántsem szólhatunk „betétszerződési szabályokról”, illetve ezek alkalmazhatóságáról. Nincs szerződés szerinti időpontban történő visszafizetés, fölötte a számlatulajdonos bármikor jogosult rendelkezni, nincs lekötési idő, ha lenne, akkor egyébként is közvetlenül és nem indirekt módon beszélne betétszerződésről, és hiányzik a külön írásbeliség is.

¹² Szentiványi Iván: Befektetés-takarékosság és a Ptk. In.: Gazdaság és Jog, 2003. július-augusztus, 42. oldal

A Törvénytervezet a fogalmi meghatározás keretén belül szól arról, hogy a szerződés csak írásban érvényes, ennek önálló bekezdésbe foglalása szabályozástechnikailag elegánsabb megoldás lenne, ugyanakkor a Ptk. ezt nem is szabályozza, hiszen pénzügyi szolgáltatás lévén egyértelműen érvényesül a Hpt. kötelező írásbeliséget előíró, korábban már említett rendelkezése.

7. Takarékbetét-szerződés

Az új Polgári Törvénykönyv koncepciójában megfogalmazódott, hogy a takarékbetét-szerződés garanciális szabályait, amelyeket jelenleg az 1989. évi 2. sz. tvr. tartalmazza, célszerű volna beépíteni az új Ptk.-ba.

A Ptk. 533. § (1) bekezdése szerint „a takarékbetét-szerződés alapján a pénzügyintézet köteles a betévtől a takarékbetétkönyv, vagy más okmány ellenében pénzt átvenni és annak összegét a szerződés szerint visszafizetni.”

A (3) bekezdés értelmében „a pénzügyintézet a takarékbetét után a betételhelyezés idejére kamatot, illetőleg nyereségetét esetén - a sorsolás eredményétől függően - nyereséget fizet ki.”

A takarékbetét-szerződés szintén a kölcsönszerződésből, mint alaptípusból nőtt ki, kifejezetten a magánszemélyek takarékoskodásának előmozdítására. Ennek köszönhetően, a részletszabályokat tartalmazó tvr. több olyan kedvezményt is megfogalmazott, mint a takarékbetét mentességét mindennemű adó alól, mentességét zálogjog szerzése alól, azok titkosságát (csak a banktitokra vonatkozó törvényi rendelkezések alapján szolgáltatatható ki adat róla, kedvezményezett jelölésének jogát halál esetére, stb.), amelyek a betétszerződés esetében nem érvényesülnek. A kedvezmények egy része a Törvénytervezet szövegében már nem jelenik meg.¹³

A Törvénytervezet definíciója szerint 5:338.§ „Természetes személyek írásban megkötött takarékbetét-szerződés alapján is elhelyezhetnek betétet a hitelintézetnél. A hitelintézet a betételhelyezés idejére kamatot, nyereségetét esetén a sorsolástól függően nyereséget fizet ki.”

A Törvénytervezet a szerződést írásbeliséghez köti, ugyanakkor az olyan, napjainkra már sajnos elavult és kiüresedett intézményekről, mint „takarékbetétkönyv”, vagy „más okmány” kiállításának kötelezettsége nem szól. A Ptk. és tvr. hatályos szövege, a korabeli hagyományokhoz hűen, nem az írásbeliséget tartotta fontosnak, hanem a takarékbetétkönyv, vagy más okmány kiállítását.¹⁴

¹³ 1989. évi 2 tvr. 5. § (1) bekezdés szerint a takarékbetét mentes mindennemű adó alól.

A (2) bekezdés alapján a takarékbetétre nem lehet zálogjogot szerezni.

6. § (1) A takarékbetét titkos, adatai (a takarékbetétes neve, a takarékbetét összege stb.) csak a banktitokra vonatkozó törvényi rendelkezések alapján szolgáltatathatók ki.

¹⁴ Szász Antal így vall könyvében erről: „Nálunk a könyv, melyet a betevő kézhez kap – komolyabb és ünnepélyesebb formája következtében – a kezdetleges műveltségű tömeg szemében

A Ptk.-val ellentétben, a betét összegének szerződés szerinti visszafizetése nem fogalmi elem, e kötelezettség a *betétkénti elhelyezésre* történő utalásból, és a (2) bekezdésből, indirekt módon vezethető le „A takarékbetét összegének visszafizetésére és a kamat, továbbá a nyereség kifizetésére vonatkozó követelés nem évül el.” Megjegyezzük, hogy ez az egyik olyan takarékbetéthez fűződő - a betéthez képest - többletkezdmény, amelyet a Törvénytervezet átvett a tvr.-ből.¹⁵

A Törvénytervezet a tvr. 10. §-ának rendelkezését, mely lehetővé teszi a halál esetére szóló kedvezményezett jelölésének lehetőségét, nagyon helyesen, szinte szóról szóra átvette:

(4) bekezdés: „Nagykorú betétes rendelkezhet arról, hogy elhalálása esetére a takarékbetétet az általa megjelölt kedvezményezett részére kell kifizetni. Az így elhelyezett takarékbetét nem tartozik a takarékbetétes hagyatékához, a kedvezményezett a takarékbetét feletti a hagyatéki eljárás lefolytatásától függetlenül rendelkezhet.”

Kimaradt viszont a Törvénytervezet szövegéből annak direkt kimondása, hogy takarékbetét lekötési idő meghatározása nélkül (látra szólóan), vagy előre meghatározott lekötési időre (lekötéssel) is elhelyezhető, illetve több személy együttesen is köthet takarékbetét-szerződést és ilyenkor a betétesek egyetemlegesen jogosultak a takarékbetét feletti rendelkezésre.¹⁶ Ez utóbbi kérdés szabályozást igényel, legalább a rendelkezési jog jellege szempontjából.

A Törvénytervezet „szinte” feltétel nélkül átvette a Ptk. azon rendelkezését, hogy a természetes személyeknek bankszámlaszerződés keretében elhelyezett pénzeszközeire a takarékbetét-szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni. A megjegyzés arra vonatkozik, hogy a Ptk. a magánszemély kifejezést, a Törvénytervezet a természetes személy kifejezést használja, viszont vannak természetes személyek, akik - nem magánszemélyként - kötelesek pénzforgalmi bankszámla nyitására (ÁFA fizetésre köteles természetes személyek, mint egyéni vállalkozó, szellemi szabadfoglalkozású, östermelő, stb.), így nyitva marad az a kérdés, hogy csak a „magánszemély” által nyitott lakossági bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre, vagy az egyéb természetes személy által a pénzforgalmi bankszámlán elhelyezett pénzeszközökre is kiterjednek-e a takarékbetét-szerződés szabályai? (Meglátásunk szerint, az a helyes, ha csak a lakossági bankszámlaszerződésre.)

bizalomébredtőbb. A magyar bankrendszerben – a Nyugat-Európában tapasztaltnál – mindig nagyobb jelentősége volt ennek a betét típusnak.” Banküzemtan TÉBE Kiadványai, Budapest, 1947. 36. o.

¹⁵ Tvr. 4. § (2) bekezdés: „A takarékbetét összegének visszafizetésére és a kamat kifizetésére, valamint a kisorsolt nyereség nyújtására vonatkozó követelés nem évül el.”

¹⁶ Tvr. 3.§ (1) bekezdés, illetve 11. §

8. Bankszámlaszerződés

A Ptk. 529. § (1) bekezdés alapján a „A bankszámlaszerződéssel a pénzügyintézet kötelezettséget vállal arra, hogy a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli és nyilvántartja, azok terhére a szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesíti, a számlatulajdonost a számla javára és terhére irt összegekről, valamint a számla egyenlegéről értesíti.”

A Törvénytervezet szerinti fogalom: 5:339. § (1) „A bankszámlaszerződés alapján a hitelintézet arra vállal kötelezettséget, hogy az erre a célra nyitott bankszámlán a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló látra szóló pénzeszközöket kezeli és nyilvántartja, és azok terhére a fizetési megbízásokat teljesíti. A bankszámlaszerződés csak írásban érvényes.

(2) A bankszámlán rendelkezésre álló betét vagy a hitelintézet által nyújtott hitelösszeg kimerülése a bankszámlaszerződést nem szünteti meg.”

A két fogalom egybevetésének eredményeként számos különbség ölik szembe:

- a pénzügyintézet helyett, a Hpt.-vel összhangban, a Törvénytervezet áttért a hitelintézet kifejezés használatára;

- az írásba foglalás követelményét a Törvénytervezet, a hatályos szabályozással szemben, külön előírja, ráadásul a definíció keretei között;

- a definícióba bekerülő „látra szóló pénzeszközök”, olyan banktechnikai kifejezés, mely nem illeszkedik a törvényszövegbe, sem tartalmában, sem kifejezőmódjában. Nincs törvényi előzménye sem a címen, sem e fejezeten belül;

- a kifizetési és átutalási megbízások helyett alkalmazott „fizetési megbízások” terminológia sokkal inkább kifejező, ráadásul összefoglaló megoldás;

- az értesítési kötelezettség teljesítése, mint főkötelezettség kimaradt a fogalomból, ennek oka minden bizonnyal a vonatkozó alsóbb szintű, részletesebb jogi szabályozás.

A pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) határozza meg a bankszámla és a pénzforgalmi bankszámla fogalmát¹⁷, illetve a bankszámla

¹⁷ 2. § E rendelet alkalmazásában:

„19.1. bankszámla: a Ptk. 529. §-a szerinti bankszámlaszerződés alapján megnyitott számla, amely elnevezésétől és pénznemétől függetlenül a számlatulajdonos pénzköveteléseinek és pénztartozásainak nyilvántartására, kezelésére szolgál, és amelynek terhére vagy javára - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a pénzforgalmi jogszabályban meghatározott bármely fizetési mód alkalmazható;

19.4. pénzforgalmi bankszámla: az a belföldi bankszámla, amelyet a számlatulajdonos az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 178. §-ának 28. pontja szerinti vállalkozási tevékenységével kapcsolatos pénzforgalmának lebonyolítása céljából

vezetésével kapcsolatos részletszabályokat (számlatulajdonos rendelkezési joga, a számlavezetésért fizetendő ellenszolgáltatás, a fizetési megbízások teljesítésének mikéntje, stb.).

A Kr. 3. § (1) bekezdése szerint, a belföldi jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság - törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában - a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével, köteles pénzeszközeit pénzforgalmi bankszámlán tartani, pénzforgalmát pénzforgalmi bankszámlán lebonyolítani, s ennek érdekében bankszámlaszerződést kötni. E rendelkezést alkalmazni kell a gazdasági tevékenységgel kapcsolatos pénzeszköz tekintetében az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személyre, ideértve az egyéni vállalkozót is.

A pénzforgalmi bankszámla tekintetében tehát szerződéskötési kötelezettség áll fenn, míg a számlanyitásra nem kötelezett természetes személyek lakossági bankszámlát nyithatnak.

A hitelintézet azzal, hogy a fizetési megbízásokat teljesíti, tulajdonképpen közreműködik a számlatulajdonosok pénzkötelmeinek teljesítésében. Pénzforgalmi tevékenységet végez a számlatulajdonos megbízásából, azaz pénzüsségeket mozgat ügyfelei és mások bankszámlái között. A pénzforgalmi műveletek realizálása az ún. fizetési módozatokon keresztül történik. A számlatulajdonos határozza meg azt, hogy a hitelintézet melyik készpénzkímélő fizetési módot alkalmazza (átutalás, beszedési megbízás, okmányos meghitelezés).

A hitelintézet az általa nyújtott szolgáltatások fejében ellenszolgáltatásra jogosult; a bankszámla vezetéséért díjat, pénzforgalmának lebonyolításáért pénzforgalmi jutalékot, az egyéb kapcsolódó szolgáltatásokért díjat, vagy jutalékot számít fel.

A hitelintézet a számlatulajdonos rendelkezése nélkül is megterhelheti a nála vezetett számlát a pénzügyi szolgáltatási tevékenysége körében keletkezett esedékes követeléssel.

A bankszámlaszerződés specialitása, hogy a bankszámla kimerülésével nem szűnik meg, mely jellegzetesség a Törvénytervezetben is megjelenik

„5:339. § (2) A bankszámlán rendelkezésre álló betét vagy a hitelintézet által nyújtott hitelösszeg kimerülése a bankszámlaszerződést nem szünteti meg.”

törvényben vagy kormányrendeletben megállapított kötelezettség alapján nyit,..... továbbá az a bankszámla, amely a számlatulajdonos rendelkezésének megfelelően kifejezetten pénzforgalmi bankszámlaként kerül megnyitásra;”

9. Összegzés

Végigkísérve az új Ptk. tervezetének 6. címét, a Pénz- és hitel jogviszonyokat, megállapíthatjuk, hogy az elnevezés és az ezalatt szereplő jogügyletek száma szembeszökően módosult. Az eredeti szerződéstípusok három új szerződéssel bővültek. E tekintetben ugyanakkor nem érdemleges vesztségeket is elkönnyelhetünk, a folyósámla-szerződés kimaradt a szabályozásból. Ennek alapvető oka, hogy az utóbbi évek gazdasági és jogi környezetváltozása folytán kiüresedett, nincs szükség már külön bankszámlára (folyósálásra) azért, hogy a gazdálkodó szervezetek egymás közötti kölcsönös pénzköveteléseiket elszámolják.

Alapvető és úttörő a változás a lízing, továbbá a factoring szerződések szabályozásában, hiszen ezek korábban atipikus szerződések voltak.

Azon szerződések vonatkozásában, melyek eddig is a Ptk. hatókörébe tartoztak, jelentős módosításokról nem szólhatunk, inkább modernizálás, a valós helyzethez történő igazítás, a kisebb-nagyobb hibák kijavítása, helyenként újak elkövetése, történt.

Újszerű megoldással elvétve találkozunk, ilyen pl.: a hitelszerződés azonnali hatályú felmondásának szabályozása, a kölcsönszerződés szabályainak kiterjesztése.

A fogyasztói kölcsönszerződés csak Törvénytervezeten belüli megjelenésében újszerű, tartalmi szabályozása - az eredeti célt szem előtt tévesztve - pusztán a már megvalósult törvényi szabályozás ismétlése.